

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Slavnostni nagovor
predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na slovesnosti ob podelitvi odlikovanj**

Predsedniška palača, 8. maj 2024

Velja govorjena beseda.

*Spoštovane prejemnice in prejemniki odlikovanj Republike Slovenije,
spoštovani visoki gostje,
gospe in gospodje,*

Pomlad je za mnoge najlepši del leta. Leta 2004 je bila ena tistih pomladi, ki ni prinesla razcveta le v naravi. Prinesla je razcvet slovenske družbe, gospodarstva, evropskih vrednot, evroatlantskega zavezništva in solidarnosti. Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo in Nato smo utrdili slovensko demokracijo, okrepiли gospodarstvo in si zagotovili varnostni okvir, ki je omogočal, da je Slovenija ostala in postala prepoznavna kot demokratičen, uspešen, solidaren, stabilen in verodostojen del Evrope.

Številni, ki tu sedite, ste, kot je nekoč dejal moj predhodnik, del srečne generacije.

Bili ste, bili smo tam, ko se je rodila država.

Bili ste tam, ko smo prejeli prvo diplomatsko noto o priznanju države, bili ste tam, ko smo prilagajali sistem in se pogajali z evropskimi institucijami, sodelovali ste pri sprejemanju ustavne spremembe po španskem kompromisu in pri prilagajanju obsežne zakonodaje, sodelovali ste v kampanji za Nato, kar v času napada na Irak ni bila lahka naloga, in sodelovali ste v referendumski kampanji za Evropsko unijo.

Bili ste tam, ko smo odpirali in zapirali poglavja, ko smo svojo zgodbo in svoj napredek predstavljali v evropskih prestolnicah, ko smo pri doseganju Natovih standardov delali premike pri posodobljanju varnostnega in obrambnega sistema in bili ste tam, ko smo pred sedežem Nata 29. marca 2004 dvignili slovensko zastavo.

In potem še enkrat, ko je 1. maja 2004 pred našimi institucijami zaplapolala zastava Evropske unije.

Bili ste tam. In ne le to. Kot politiki, uradniki, poslanci, pripadniki Slovenske vojske, predstavniki stroke, akademiki in komunikatorji ste s svojimi idejami, predanostjo, inovativnim pristopom in strokovnostjo ključno prispevali, da so se naše velike zgodbe končale pravočasno ali pred rokom.

Spoštovani,

Slovenija je članstvo v Natu in Evropski uniji doživela že v najstniških letih. Kljub rosní mladosti in deloma še klecajočemu zavedanju o pomenu vzpostavitve strokovnih državnih podsistemov sta država in njena politika pokazali zrelost. Pokazali sta voljo in sposobnost sprejemanja kompromisov za izpolnitev skupnih ciljev.

Uspeh je temeljil na širokem parlamentarnem in nacionalnem soglasju o zunanjepolitičnih prednostnih nalogah. To je bil čas, ko smo znali videti gozd, ne le posameznih dreves.

V Evropsko unijo smo vstopili kot najbolj pripravljena država. Postali smo del združene Evrope, si zagotovili dostop do velikega, 450-milijonskega evropskega trga, utrdili vladavino prava, človekove pravice, evropske vrednote ter se naučili tehnik pogajanj in moči argumenta v pogajalskem procesu EU.

Slovenija je bila ob vstopu približno na 72 odstotkih povprečja razvitosti EU, danes smo na 92 odstotkih. V Sloveniji zaradi članstva v EU živimo bolje. Zaradi članstva v EU glas Slovenije v svetu šteje več.

Ob podpisu pristopne pogodbe k Evropski uniji je v Atenah, zibelki evropske demokracije, dr. Janez Drnovšek – dolgoletni premier, ki je bedel nad pogajalskim procesom in pristop dočakal na mestu predsednika republike – dejal: “Če sprejemamo evropske vrednote, to pomeni, da jih ne moremo obdržati le zase.”

Slovenija je po vstopu postala aktivna zagovornica širitve evropskih vrednot in načel na regije izven Evropske unije, predvsem na Zahodni Balkan.

Gospa in gospodje,

EU ni le okvir za gospodarsko sodelovanje, ampak je predvsem projekt za širjenje demokratičnih vrednot, vladavine prava in človekovih pravic na kontinentu.

Te misli so toliko pomembnejše zdaj, ko se spoprijemamo s kompleksnostjo svetovnih kriz, povečevanjem populizmov in posplošenimi, hitrimi sodbami o težkih in zapletenih

vprašanjih v družbi in svetu, z nenavadnimi vremenskimi obrati in divjanjem narave ter migrantsko krizo.

V svetu še kar divja 55 oboroženih spopadov, ki jih ne znamo ustaviti. Niti tistih v Gazi, Ukrajini in Sudanu, in to v času tik pred počastitvijo 80. obletnice konca druge svetovne vojne, ki je pretresla svet in ureditvi mednarodne skupnosti dala nove temelje, ki so vladavina prava in moč argumenta namesto argumenta moči.

Vojna v Ukrajini je privedla do širitve Nata s tradicionalno nevtralnima Švedsko in Finsko. Nato nam zagotavlja več stabilnosti in varnosti, več sodelovanja. Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so cenjeni v operacijah in misijah Nata, kar sem tudi sama spoznala med nedavnimi obiski v Latviji, na Slovaškem in Kosovu, kjer sodelujejo v misijah.

Nato prinaša skupne standarde in usposabljanja, varovanje zračnega prostora, dostop do in različnih informacij in njihovo izmenjavo ter skupni pristop v boju proti sodobnim varnostnim izzivom, kot so kibernetiki napadi in dezinformacije, ki so usmerjeni v destabilizacijo družb. Zgodovinska odločitev za članstvo v Natu pred 20 leti je zaradi izzivov sedanjega časa še bolj aktualna in pravilna. Zato moramo biti zelo zadovoljni in ponosni, da smo s procesom približevanja in reformami pridobili to nepogrešljivo zavarovalno polico, ki še vedno ostaja neizpolnjena želja številnih držav.

Spoštovani,

dr. Anton Rop, nekdanji predsednik vlade, ki je na meji z Italijo tistega nepozabnega večera Slovenijo pospremil v Evropsko unijo, je tedaj dejal: "Doslej je bila Evropa prihodnost Slovenije, zdaj je Slovenija prihodnost Evrope."

Po dvajsetih letih je čas za slavje in čas za analizo, na katerih področjih je Slovenija prihodnost Evrope in kje bi to lahko postala. Kako dobro smo izkoristili članstvo, ali smo glasni ali pasivni v EU, kako uspešno smo črpali kohezijska sredstva. Pa tudi, kako uspešni smo bili pri napotitvah ljudi v institucije EU in Nata. In zakaj se državljanke in državljani kljub veliki podpori EU, neradi udeležujejo evropskih volitev? Zakaj so prednosti članstva v Natu v širši družbi še vedno premalo prepoznavne? Lahko politiko poenotita le še odziv na naravne nesreče in navdušenje nad slovenskimi športniki? Kateri je tisti naslednji projekt, ki bo zahteval soglasje in enotnost vseh?

Slovenija je v Varnostnem svetu OZN glas ranjenih in ponižanih, tako v Gazi kot v Ukrajini in drugje po svetu. Slovenija je simbol države, ki je v svoji zgodovini prestala veliko, a je v času, ko je bilo to potrebno, zmogla zrelost in modrost pri poenotenju ključnih nacionalnih ciljev.

Vi, ki danes sedite v dvorani, ste soustvarjali takšen ugled Slovenije. Desetletje pred članstvom in v času članstva ste sodelovali v velikih nacionalnih projektih.

V času prilagajanja sistema evropskim in Natovim standardom so sodelovali številni posameznice in posamezniki, uradnice in uradniki, diplomatke in diplomati, funkcionarke in funkcionarji, poslanke in poslanci, ministrice in ministri, državne sekretarke in sekretarji, pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ter številni ugledni posameznice in posamezniki s področja znanosti in stroke. Ne smemo pozabiti pomembne vloge na področjih komuniciranja in predstavitve dosežkov slovenski javnosti, ki se je odrazila v pozitivnih odločitvah na referendumu. Priznanje in moje iskreno spoštovanje gresta strateškim komunikatorjem na ministrstvih in v uradu vlade za komuniciranje.

Odlikovanje Republike Slovenije zato prejmejo nosilni ministrstvi, ministrstvo za obrambo ter ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, ter ožja pogajalska skupina, ki so vodili proces približevanja Republike Slovenije evroatlantskim povezavam ter ga usklajevali z drugimi subjekti in državnim zborom.

Hvaležna sem vam za opravljeno pomembno delo in državniško držo. Da ste, kakor bi rekli v športnem žargonu, ki nam je v Sloveniji tako ljub, srce pustili na igrišču.

Srce pa ste vsak na svojem strokovnem področju pustili tudi spoštovani prejemniki odlikovanj dr. Bojan Mohar, dr. Mateja Bulc in glasbena skupina Laibach. V veselje mi je, da vam lahko danes izročim odlikovanja, ki so vam bila zaradi izjemnega prispevka in izjemnih dosežkov, pomembnih za družbo in življenje ljudi, podeljena z ukazom v decembru 2023.

Dr. Bojanu Moharju se Republika Slovenija zahvaljuje za življenjsko delo in znanstvene dosežke na področju matematike v svetovnih znanstvenih krogih.

Dr. Mateja Bulc je kot pionirka na področju družinske medicine prepoznavna doma in po svetu. Z nesebičnim delom in skrbjo za sočloveka ter z razumevanjem zdravniškega poklica kot poslanstva je v sedanjem času neprecenljiv vzor.

Posebno mesto v naši družbi ima glasbena skupina Laibach. Razmišljati o glasbeni skupini Laibach, pomeni preiščevati o celotnem nacionalnem umetniškem ustvarjanju, ki ga je treba vrednotiti ne le z umetniškimi merili, temveč tudi po merilih družbene in politične angažiranosti. Kot smo lahko z zanimanjem prebrali pred kratkim, je skupina postala tudi poseben študijski predmet na eni od italijanskih univerz.

Gospe in gospodje,

s svojim življenjem, delom, požrtvovalnostjo in predanostjo ste vsi prejemniki odlikovanj pomembno sooblikovali razvoj in blaginjo vseh nas. Podeljeno državno odlikovanje je izraz naše iskrene hvaležnosti, spoštovanja in priznanja za prispevek k napredku in blaginji naše države in družbe. Odličnost pomeni glas, ki ga posameznik ima in ga uporabi v širšo družbeno korist, ne le zase. Platon je zapisal, da človeka merimo po tem, kar dela s svojimi sposobnostmi, sama pa dodajam, da nam delo, ki ga opravimo dobro in skrbno, daje novo moč in je navdih tudi drugim. To velja za vse vas.

Iskrena hvala vsem.